

Lietuvių kalbos draugijos X suvažiavimas

2010 m. vasario 6 d. Vilniaus universiteto Filologijos fakultete įvyko LKD X suvažiavimas. LKD pirmininkas Bonifacas Stundžia apžvelgė svarbiausius 2009 m. nuveiktus darbus: išleistas straipsnių rinkinys „Kalba ir žmonės“, surengta kilnojamoji paroda „Atkurtajai Lietuvių kalbos draugijai – 20“ (jau rodyta Vilniaus universiteto bibliotekoje, Utenos kolegijoje, Panevėžio apskrities viešojoje Gabrielės Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje, Šiaulių universiteto bibliotekoje), suorganizuota įvairių renginių. Atnaujinta LKD interneto svetainė, kurioje pranešama apie svarbiausius draugijos renginius, įvairius lingvistinio gyvenimo įvykius.

Balandžio 28 d. Vilniuje, Signatarų namų salėje, kartu su Kalbos praktikos centru „Lingua Lituanica“, Vilniaus pasvaliečių bendrija ir Pasvalio kultūros centru surengtas vakaras „Tarmė – tai ir tėviškė“.

Lapkričio 29 d. Vilniuje, Marijos ir Jurgio Šlapelių name-muziejuje, įvyko Gražutės Šlapelytės-Sirutienės 100-ųjų gimimo metinių minėjimas. Renginyje mintimis dalijosi profesoriai Vladas Žukas ir Zigmantas Zinkevičius, o Vilniaus Abraomo Kulviečio vidurinės mokyklos scenos ir estrados meno studija „Žodžio judesys“, vadovaujama Vilijos Niauronytės, parodė šiai progai sukurtą spektaklį „Kaip Nobelio dinamitas...“

Kartu su Lietuvių kalbos institutu gruodžio 15 d. Vilniuje, Šv. Kryžiaus namų salėje, surengtas vakaras „Pavartykim Kaltanėnų krašto žodyną: advento papročiai ir valgiai“. Dalyvavo žodyno autorė Angelė Vilutytė-Rimševičienė, gydytojas ir poetas Laurynas Rimševičius, kalbininkai Vilija Ragaišienė, Bonifacas Stundžia, Birutė Jasiūnaitė.

Šiaulių skyrius surengė jau tradicinį diktanto konkursą, Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos minėjimą. Diktanto konkursą Europos kalbų dienos proga suorganizavo ir Utenos grupė.

Klaipėdos skyrius, kaip ir kasmet, sukviėtė pasakininkų konkursą, išleido „Kalbos praktikos problemų“ sąsiuvinį. Jurbarko skyrius kartu su viešąja biblioteka, savivaldybe ir kultūros centru lapkričio 9 d. surengė vakarą „Kalboj būties prasmė užburta“. Svečiavosi kraštiečiai kalbininkai Antanas Balašaitis, Vincentas Drotvinas, Arnoldas Piročkinas. Raseinių skyrius sėkmingai suorganizavo Kalbos švaros dienas.

LKD revizijos komisijos narė Regina Venckutė perskaitė finansinės veiklos patikrinimo aktą ir atkreipė dėmesį į tai, kad pernai surinkta daugiau lėšų iš nario mokesčio, 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio ir rėmėjų aukų.

Svarstyti nario mokesčio klausimai. Nutarta padidinti metinį nario mokestį nuo 5 Lt iki 10 Lt, o studentams ir pensininkams – nuo 1 Lt iki 3 Lt. Nuo nario mokesčio atleidžiami LKD garbės nariai, nario mokesčio nereikia mokėti bedarbiams LKD nariams. Nustatytas nario mokestis užsienio nariams – 10 eurų. Antanas Smetona siūlė aktyviau ieškoti rėmėjų, o dalį sukauptų lėšų skirti savireklamai. Šį klausimą nutarta palikti spręsti LKD valdybai.

LKD pirmininko pavaduotoja Rita Urnėžiūtė atkreipė suvažiavimo dalyvių dėmesį į tai, kad 2010-aisiais gausu svarbių datų: Jono Jablonskio, Juozo Balčikonio, Kazio Ulvydo gimimo sukaktys, LKD įkūrimo 75-metis ir kt. Ji prašė ieškoti kuo įvairesnių renginių formų, kad jie taptų patrauklūs visuomenei. Kaip vieną iš veiklos formų pranešėja siūlė į visuomenės švietimą įtraukti jaunosios kartos kalbininkus: jie skyrių renginiuose galėtų pristatyti savo darbus, supažindinti su naujausiais lituanistiniais leidiniais, kartu su skyrių nariais panagrinėti regionų leidinių kalbą, dalyvauti diskusijose kalbos klausimais. Rita Urnėžiūtė atkreipė dėmesį į primirštą LKD veiklos sritį – ryšius su užsienio lietuviais, siūlė pasidomėti, kaip veikia kalbos reikalais besirūpinančios visuomeninės organizacijos kitose šalyse, ir prašė, kad tokie veiklai – LKD ryšiams su užsieniu – atsidėtų kuris nors tarybos narys.

Albinas Drukteinis siūlė suvažiavimuose svarstyti ne vien einamuosius reikalus, bet ir nepamiršti bendrosios LKD veiklos strategijos. Jis teigė, kad dabar reikia dar aktyviau eiti į visuomenę, nes žmonių reiklumas kalbai yra labai sumažėjęs. Pranešėjas kėlė ir LKD narių amžiaus problemą, siūlė pagalvoti, kaip būtų galima įtraukti daugiau aktyvaus jaunimo.

Eugenijus Urbonas ragino draugiją keltis toliaregiškus tikslus, ieškoti ryšių su kitomis organizacijomis. Jis kvietė LKD narius kovo 24 d. atvykti į Pānevėžį dalyvauti renginiuose, skirtuose Juozo Balčikonio 125-osioms gimimo metinėms.

Marija Puodžiukaitienė kalbėjo, kad labai svarbu prisiminti gimtosios kalbos puoselėtojų sukaktis, ir dalijosi patirtimi, kaip tokie renginiai organizuojami Šakic rajonė.

Vitas Labutis sakė, kad šie metai yra ypatingi – tai Jono Jablonskio jubiliejiniai metai. Reikia skatinti, kad jie būtų tinkamai paminėti ir akademinio lygiu, ir mokyklose.

Vitas Labutis išdėstė savo nuomonę dėl prastėjančios lietuvių kalbos padėties mokyklose: tam turi įtakos tai, kad viena savaitinė lietuvių kalbos pamoka atiduota užsienio kalbai. Jis siūlė šiais klausimais daugiau bendrauti su Švietimo ir mokslo ministerija.

Kalbininkas pasidžiaugė, kad Nacionalinis diktantas jau tapo tradicija, ir kėlė mintį rengti nacionalinio rašinio konkursą.

Suvažiavimo dalyviai nutarė kreiptis į Valstybinę lietuvių kalbos komisiją, kad 2010-ieji būtų paskelbti Jono Jablonskio metais, ir pritarė Antano Smetonos siūlymui paraginti Lietuvos Respublikos Seimą greičiau priimti Valstybinės lietuvių kalbos įstatymą.

Apsvarstę darbotvarkėje numatytus klausimus, įsigiję naujausių LKI ir MELC leidinių, suvažiavimo dalyviai žiūrėjo Vilniaus Abraomo Kulviečio vidurinės mokyklos scenos ir estrados meno studijos „Žodžio judesys“ poezijos spektaklį „Po aukštu šiaurės žvaigždynu“ (pagal Petro Roizijaus kūrybą, rež. Vilija Niauronytė).

Lina Biekštaitė, Rita Urnėžiūtė